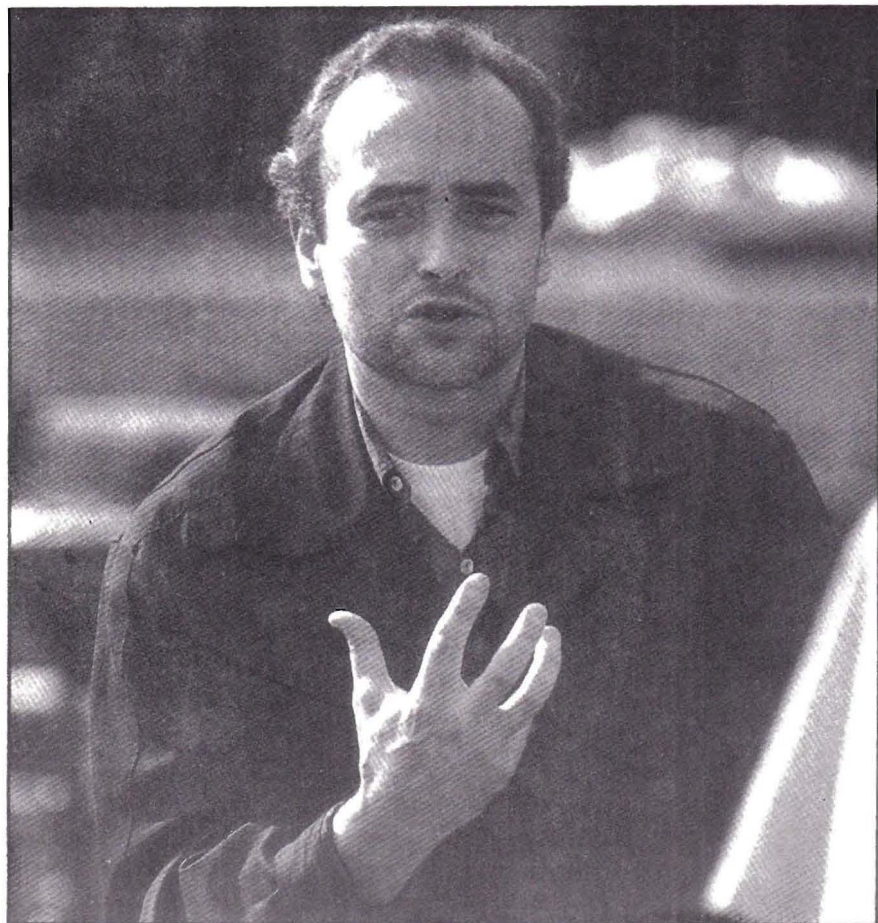

BUTLLETÍ

de l'associació cultural catalana als països nòrdics
~les quatre barres~

núm 52 any 1992

BUTLLETÍ
de l'Associació Cultural Catalana
als Països Nòrdics
LES QUATRE BARRES

Publicació (Tidskrift)	: ISSN 0349-6120
Editor (Utgivare)	: LES QUATRE BARRES Humlegårdsgatan 19, 3tr S-114 46 Stockholm, Suècia
Compte corrent postal (Postgirokonto)	: 970916-3, Stockholm
Editor responsable (Ansvarig utgivare)	: Ramon Cavaller
Cap de redacció (Redaktör)	: Bodil Ceballos
Disseny (Lay-out)	: Jordi Bota
Impressió (Tryckning)	: Idérik Original & Offset AB, Gävle
Subscripció anual (4 números)	: Països Nòrdics, 80 corones altres països, 100 corones
Årsprenumeration (4 nummer)	: Norden, 80 kronor; andra länder, 100 kronor
Quota socis de Les Quatre Barres	: 100 corones (Butlletí inclòs) quota familiar 180 corones
Medlemsavgift Les Quatre Barres	: 100 kronor (med Butlletí); familj 180 kronor

SUMARI 4/1991 - núm./ nr. 52, any XIV (årgång 14)

Editorial.....	3
Correu.....	4
Notícies.....	6
Català? Espanyol?.....	9
På presskonferens med två stora katalaner.....	11
D'apàts.....	14

Portada: El tenor català Josep Carreras.

E D I T O R I A L

Benvolgut soci:

Tal vegada et va estranyar de no rebre el butlletí de Nadal, si no el vas rebre va ser simplement que no va sortir. La culpable d'això va ser la senyora tècnica: l'ordinador, en el moment de fer el butlletí, s'havia "engolit" els articles i l'editor responsable era a Mallorca. Així és que no podem tirar endavant la impressió.

Després de dotze anys de treure puntualment el nostre butlletí, quatre vegades a l'any, és la primera vegada que hem mancat a la cita amb els nostres socis.

Demanem excuses.

Ara us enviem el butlletí de Nadal quan els ametllers ja floreixen. Es un butlletí testimonial per demostrar la nostra bona voluntat.

Febrer de 1992

HISTORIA DE L' APUA NAKUCHO

L' Apua Nakucho és un nen turkana de 4 anys, nascut a les rodalies del poble de Todenyang, prop de la frontera amb Etiòpia. La seva mare, etiop, va marxar quan l'Apua tenia mesos, deixant tota la responsabilitat del nadó i els altres dos fills a càrrec del pare. El seu pare, turkana, és un pastor nòmada, i l'única riquesa que posseeix per mantenir la seva família és el seu ramat.

Vam conèixer al petit Apua fa tres anys, quan el seu pare va portar-lo al dispensari de Todenyang, (un dels 5 dispensaris dels quals ens fem càrrec, situat a uns 15 km de la frontera amb Etiòpia i a uns 20 km de la missió de Lowarengak). Estava afectat d'una infecció en el llavi inferior, a causa de les males condicions higièniques en que viuen. La infecció es va complicar en una osteomielitis de la mandíbula. A partir d'aquell moment l'Apua començà un llarg procés: el vam ingressar en el Centre de Nutrició a Lowarengak donant-li les

cures mèdiques necessàries. Una setmana més tard el portarem a l' hospital de Lodwar, i d'allí, finalment fou ingressat en el Kenyatta National Hospital de Nairobi durant un any i mig. L'Apua ha sofert varies intervencions per tal de reparar-li la destrucció del llavi i combatir els efectes de la infecció. Amb tot això, en una de les revisions a l'hospital de Nairobi, li van diagnosticar tuberculosi, per la qual cosa va estar ingressat 4 mesos més. Actualment segueix el tractament.

Ara està a Nairobi esperant per ser operat en cirurgia plàstica, ja que no té llavi inferior ni dentadura en el maxilar inferior.

Hem acollit al petit Apua a la nostra casa de Nairobi per tal de facilitar un millor seguiment mèdic del nen. A més de les despeses que comporta l'operació (visites mèdiques, medicines..) s'hi afegeixen les de manteniment (alimentació, roba, transport...). També hem de tenir en compte l'educació del petit. Per tant cal afegir al pressupost les despeses escolars.

C O R R E U

Revistes:

La veu d'unió, núm. 213
Mel i Sucre, Sant Joan (Mallorca), núms. 134-136
L'Opinió de Premià de Dalt, núm. 48
Carta de España, núm. 450
Notícies de la Generalitat, núm. 73
El Correu de la Unesco, núm. 158
Lluita, València, núm. 164
Xipreret, L'Hospitalet, núms. 131-132
Butlletí del Casal dels Catalans, de Califòrnia, núm. 29
Pòrtula, Marratxí, Mallorca, núms. 103, 109
L'Alguer, de Sardenya, núm. 17
Veu de l'exili català i republicà, París núm. 53
Com ensenyar català als adults, núm. 25
Les Quatre Barres, Buenos Aires (Argentina), núm. 107
Cultura, núms. 26-27
Butlletí COPCA, núm. 7
Esment, Igualada, núms. 2-3
Flama, de Toronto, núms. 7-8
Catalonia Culture,
Lligam, Brusel·les, núm. 33
Nacs, butlletí, (North American Catalan Society), núm. 38
Nostra veu, Costa Rica, núm. 32
Boletín Cultural, núm. 110
Newsletter, núm. 7
Catalònia, núm. 24

Diaris:

Avui

Llibres:

Sant Feliu de Guíxols d'Angel Jiménez

Cartes i prospectes:

Rädda Barnen
El Grillo
"La Caixa", informe mensual, setembre i octubre 1991
Stockholms Film Festival
Liberala Invandrarförbundet
Radio Exterior de España
Farsor, Morsor på sta'n

De Montserrat Madrid, Administradora de Claraeulalias Missionary, Group de Nairobi (Kenya) hem rebut la carta següent:

El motiu concret, pel qual em dirigeixo a Vostè és demanar-li la seva col.laboració en les despeses que comporta l'estada de l'Apua Nakucho a Nairobi. L'operació i recuperació duraran 4 mesos, per tant el pressupost total és de 1500 \$.

En nom de l'Apua Nakucho li donem les gràcies.

Es pot enviar un taló bancari a nom de:

Srta. Montserrat Madrid
Compte: c/c 1221023
Banc: Barclays Bank of Kenya
Kenyata Avenue Branch
P.O. Box 30616, NAIROBI (KENYA)

* * * *

NOTICIES

El Museu Nacional d'Estocolm presenta entre el 7 de novembre i el 6 de gener l'exposició "Zorn i Sorolla" una mostra on es fan paleses les coincidències vitals (Zorn es va casar amb Emma, Sorolla amb Clotilde, tots dos van triomfar en el camp comercial) i artístiques (temes comuns de paisatge, de persones en el paisatge, d'escens folklòriques, de retrat, de cossos nus mullats per l'aigua). Una tècnica en la qual ens presenten la llum com a protagonista, tot explicat de forma generosa i magnànime amb l'ajuda de la pinzellada sucosa i desbordant però precisa i justa.

Un goig per a l'ull.

Anders Zorn (Mora 1860, Mora 1920). Es el pintor de Dalar-na (les Valls) o Dalecàrlia per antonomàsia. Va viatjar moltíssim i va tenir un gran èxit, però sempre va tornar a la seva terra.

Joaquim Sorolla i Bastida (València 1863, Cercedilla 1923) Es va tirar cap a Madrid des d'on es va catapultar al món artístic internacional, però sempre va retornar a València que és un punt de referència constant en la seva vida i en la seva obra. El cognom Sorolla, del substantiu valencià sorolla, forma dialectal de atzerola (de l'àrab zerora) en anglès haw, en suec hagtornsbar. Això a títol de curiositat.

*

El dia 17 de novembre a la casa d'ABF d'Estocolm vam celebrar una diada cultural sota el títol de Barcelona Avui.

El programa va ser el següent:

PROGRAM:

GAUDÍ - MER ÄN NÅGONSIN

Föredrag av Rolf Bohlin om den kände katalanske jugendarkitekten Antoni Gaudí

KONSTUTSTÄLLNING

Katalanska konstnärer i Sverige

JOSEP CARRERA

Annika Ehnwall berättar om och spelar skivor av den världsberömda katalanske tenoren Josep Carrera

BARCELONA! BARCELONA!

Lars Westman presenterar sin bok om Kataloniens huvudstad

DET KATALANSKA SPRÅKET OCH LITTERATUREN

Föredrag av Ramon Cavaller

KATALANSK POESI PÅ SVENSKA

Börje Ahlstedt läser utvalda texter

KATALANSK PIANOMUSIK

KATALANSK UNDERVISNING VID

UPPSALA UNIVERSITET

Professor Dan Nosell

KATALANSK LITTERATUR PÅ SVENSKA

Kerstin Cardelús, Miguel Ibáñez, Jens Nordenhök, Sven Dahlin och Lasse Söderberg, översättare av katalansk litteratur, berättar om medeltida och moderna katalanska författare

VIDEO • BOKBORD

Durant la manifestació cultural hi va haver una taula de venda de llibres catalans traduïts al suec i es van passar vídeos sobre cultura catalana.

La sala gran amb cabuda per 150 persones va ser plena durant tota la jornada i el públic va seguir amb molt d'interès les conferències, la música i el recital de Börje Ahlstedt.

L'any que ve, per les mateixes dates ens agradaria organitzar un dia dedicat a Mallorca. Els temes podrien ser:

- a) Ramon Llull
- b) Els grans poetes de l'escola mallorquina
- c) La pintura mallorquina
- d) El turisme a Mallorca, canvis socials i ecològics
- e) Llorenç Villalonga i "Bearn"
- f) Gastronomia

etc.

*

CATALÀ? ESPANYOL?

Dos fets recents han sobtat els qui estimem la llengua catalana. El primer és la denominació de "Real" que des de Madrid s'ha donat a la "Academia de Cultura Valenciana", una entitat tèrbola que d'ençà que es va crear ha lluitat, sense cap suport científic, per la destrucció de la unitat del català afirmant que el valencià és una altra llengua.

El segon és la redefinició del terme "valenciano" fet per la Real Academia Española, una proposta presentada per l'acadèmic Gregorio Salvador en la que es bandejava la denominació de "varietat catalana". Finalment -segons ells, doncs- l'entrada ha quedat així (traduïm del castellà):

"Varietat del català parlada amb evolució peculiar en la major part de l'antic regne de València i sentida allà com a llengua pròpia".

No entenem la preocupació d'aquests senyors per definir la nostra llengua, quan seria molt més urgent redefinir conceptes tan ambigus com el terme "español".

Quan es parla de "llengua española", "literatura española", "nación española", "arte español", hom té una sèrie de dubtes.

Si la "llengua española" és, com sembla, la castellana, Espanya es igual que Castella i així els catalans i els bascos i els gallecs no som espanyols.

Si, per citar només alguns exemples, a San Fernando III se li dona el títol de rei d'Espanya i tots sabem que només ho era de Castella (no diu ningú Jaume I "rei d'Espanya" sinó "el Conqueridor, rei d'Aragó") això vol dir que Espanya s'identifica amb Castella. Quan es parla de la conquesta

d'Amèrica, els llibres de text posen que va ser feta per Espanya. Qualsevol persona que sàpiga un poc d'història coneix que Colom va arribar a Amèrica amb la bandera de Castella i fins el 1770 els ciutadans de la corona d'Aragó no van poder comerciar amb el continent americà.

No és estrany, doncs, que molts que no són de nació castellana se senten incòmodes quan són incriminats sota el nom d'espanyols.

Per tant, la Real Academia Española (o Castellana) faria millor discutir-ho i canviar l'entrada del terme "español".

Aureum opus regalium privilegiorum civita-
tis et regni Valentie cum historia cristianissi-
mi Regis Jacobi ipsius primi conquistatoris

R.C.
Desembre 91.

Gravat de l'edició
fragmentària de la Crònica
de Jaume I (Aureum Opus).
València, 1515. (Reproduït
per A. Rovira i Virgili a la
Història Nacional de
Catalunya. Barcelona, 1922).

PÅ PRESSKONFERENS MED TVÅ STORA KATALANER

Montserrat Caballé och José Carreras var i Stockholm för en konsert den 9 oktober. Jag hade möjlighet att gå på presskonferensen som hölls två dagar innan konserten. Jag är inte journalist utan "professionell" José Carreras-beundrare. Det kanske är lite drastiskt uttryckt, men sedan närmare femton år har jag beundrat denne sångare, och jag var precis i färd med att starta en José Carreras klubb i Skandinavien i samband med hans besök här. Dessutom råkar min favoritsopran heta Montserrat Caballé, så för min del tyckte jag det var mycket trevligt att få närvara vid presskonferensen. Jag var faktiskt med på presskonferensen när José Carreras var här 1990 också så jag börjar få in vanan.

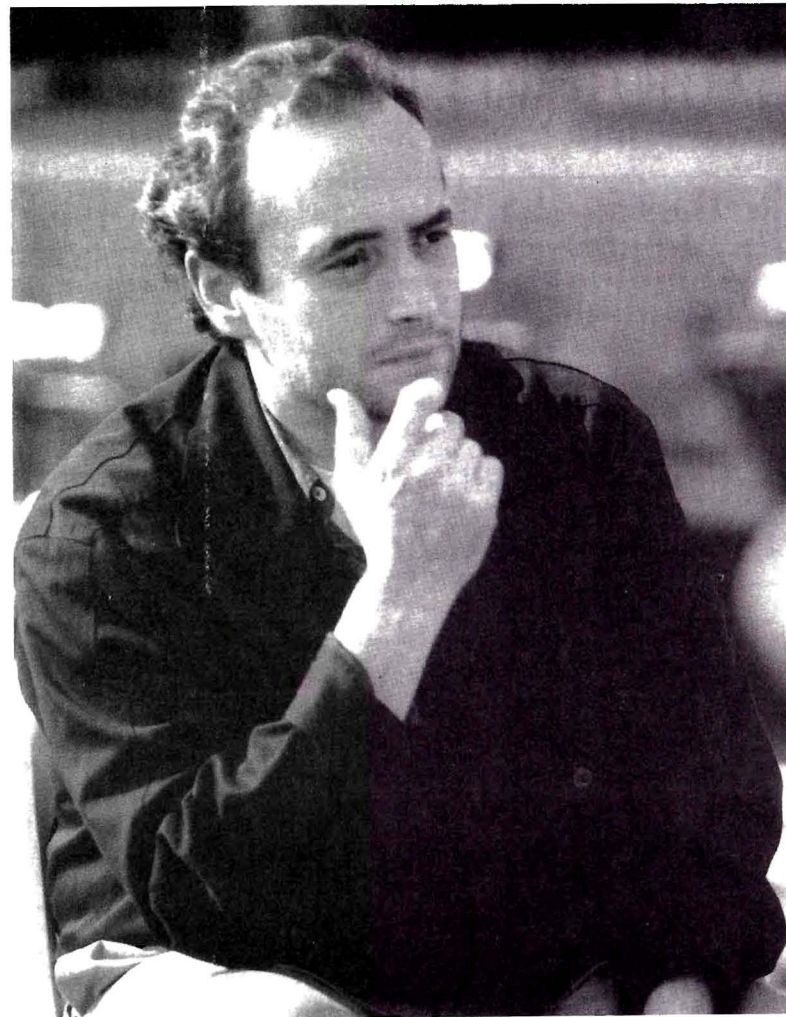
En presskonferens med två världsartister tror man naturligtvis ska besökas av många journalister och fotografer, men tyvärr är så inte fallet. Där var de stora dagstidningarna, någon skvallertidning, men både radio och TV var helt osynliga förutom en journalist från den spanska redaktionen på radion. Tyvärr uppfattade jag inte vad han frågade om, delvis beroende på att min spanska är i det närmaste obefintlig men framför allt därför att han var väldigt tystlåten, men tydligen var frågan trevlig för Montserrat Caballé fnittrade på sitt vanliga glada sätt, - det gör hon mycket och tydligen också gärna. Det var mycket skratt och fnitter under hela presskonferensen, för hon drar nämligen med alla när hon börjar.

Eftersom det var få journalister närvarande och de dessutom var dåligt insatta och dåligt pålästa, vilket tyvärr är vanligt bland svenska kulturjournalister - det märker man när man läser tidningarnas kultur- och nöjessidor - blev presskonferensen inte särskilt lång. Jag tänker

inte göra något längre referat av vad som sas utan snarare tala om vad som kan vara intressant ur katalansk synvinkel.

Det talades en hel del om OS i Barcelona 92, där båda är hårt engagerade, José Carreras är ansvarig för den musikaliska delen av invignings- och avslutningsceremonierna och de kulturella arrangemangen i samband med OS, och Montserrat Caballé ska sjunga under invigningen inför världens största TV-publik, eventuellt tillsammans med José Carreras. Dessutom ska Montserrat Caballé ha en konsert den 6 augusti på Olympiabåten Svea 92 som är ett svenskt näringslivsprojekt. Båten kommer att ligga i Barcelonas hamn under tiden Olympiaden pågår. Det var faktiskt José Carreras som pratade mest under presskonferensen och han sa, angående sina aktiviteter med OS, att han: "anser att det är ett historiskt tillfälle för vår stad, region och land, och att vi naturligtvis är väldigt stolta över att vi båda har blivit tillfrågade om att delta vid detta tillfälle, och vi är också mycket stolta över att få möjlighet att ge något tillbaka till den stad som i så många år gett oss så mycket ur alla synvinklar, inte bara professionella utan även personliga".

Svaret som José Carreras gav på frågan om han och Montserrat Caballé ofta sjunger tillsammans, och hur det är att sjunga med henne resulterade i en vacker kärleksförklaring till henne som artist: "Det är en ära och ett privilegium att arbeta tillsammans med henne. Vi har sjungit opera, konserter och recitals tillsammans förmodligen 400 gånger och för mig har hon varit ett oerhört stöd eftersom vårt professionella förhållande är baserat på en mycket personlig relation och varje gång jag har haft illfälle att stå på en scen tillsammans med henne, känner jag mig förverkligad inte bara som artist utan

Josep Carreras durant una interviu que va donar al jardí del Castell de Perelada l'estiu del 1990.

också som man, och detta är en stor ära för mig framförallt eftersom Mme Caballé redan när jag började min karriär var sopran nummer ett i världen, och det var en mycket stor uppmuntran och ett stort stöd och det kan hända att hon inte vet detta, men varje gång vi går ut på en scen tillsammans känner jag fortfarande samma respekt och samma beundran som jag kände den första gången vi träffades".

ANNIKA EHNWALL

D'APATS

*Però el mal temps arriba:
i prop d'un flam rabent
jo sento a la teulada
ballar teules i vent.*

*I em plau que nostra mare
veient-nos entristits
i com s'requem els nassos,
i com bufem els dits,*

*ens duqui, riulera,
quan cau la neu a flocs
un pot amb confitures
de préssecs i albercocs.*

Josep Carner,
Els albercocs
i les petites collidores.

Amb aquest poema d'en Josep Carner, vull començar una sèrie d'articles pel Butlletí que tractaran de conserves d'aliments, un art que cada dia es perd més per la manca de la necessitat. Avui tots tenim nevera i congelador, per sort o per desgràcia també tenim un munt de conservants químics que quasi bé fan els nostres aliments immortals i l'últim en conservació la radiació de fruites, la qual cosa fa que una poma d'un any sembli acabada de collir de l'arbre. Per altra banda l'import està més estès i gràcies a la nostra evolució podem plantar en ple hivern amb l'ajuda d'hivernacles. Tots aquests avenços han desfasat la necessitat casolana dels adobs, les conserves, el secar, salar, fumar, etc. Aquestes

receptes de conserves les escric a la memòria de les meves àvies, besàvies i tantes altres dones que amb la seva saviesa van fer possible la supervivència i d'altra banda van posar la primera pedra en els fonaments d'una indústria tan important com la de conservació de queviures. El "pare" de tal indústria Nicolas Francois Appert qui millorà, explicà i ideà nous mètodes per la conservació industrial segur que va treure la inspiració en el rebost d'alguna cuinera. Però ben poc hi ha escrit sobre la tasca de les cuineres, en canvi l'any 1809 en el diari francès "Le courrier d'Europe" publicà "Monsieur Appert ha trobat l'art de fixar les estacions: a casa seva, la primavera, l'estiu i la tardor viuen en botelles...".

MELMELADA (CONSERVA) D'ALBERGINIA

*1 Kg d'albergínies
1 Kg de sucre
1 barreta de vainilla*

La melmelada d'albergínies és més coneguda del Vallès però aquesta recepta és de na Joana Pons d'Es Mercadal, Menorca. Agafeu albergínies petites i rodones si pot ser i feu-les a trossos més aviat grossos, sense pelar-les. Poseu aquests trossos, el sucre i la barreta de vainilla a dins d'una olla i deixeu-ho macerar tota una nit. L'endemà, sense canviar de recipient, feu-ho bullir a poc a poc fins que la barreja faci fil (us caldrà ben bé de 3/4 d'hora a una hora i mitja). En aquest punt apagueu el foc, deixeu refredar la melmelada i un cop freda, poseu-la en pots.

KATARINA SUNDSTRÖM

BUTLLETÍ

de l'associació cultural catalana als països nòrdics
~les quatre barres~

núm 52 any 1992